

MAKSUVABAD KULUD ETTEVÕTTES

*Mida iga ettevõtja peaks teadma, et
maksukoormust optimeerida*

BALANCEHUB.EE

Sissejuhatus

Ettevõttel tekib igapäevase tegevuse käigus erinevaid kulutusi. Mõned neist võivad olla maksuvabad, kui need on seotud ettevõtlusega, korrektselt dokumenteeritud ning vastavad kehtivatele maksuseadustele.

Maksuvabad kulud võimaldavad ettevõttel toetada töötaja heaolu, tagada tööks vajalikud vahendid ning teha turundustegevusi ilma erisoodustuste või täiendava maksukohustusega.

Selle juhendi eesmärk on anda ettevõtjale selge ülevaade kõige olulisematest maksuvabadest kuludest Eestis, nende piirmääradest, tingimustest ja dokumenteerimisnõuetest.

Õiguslik raamistik ja olulised mõisted

Maksuvabade kulude käsitlemisel tuleb lähtuda Eesti maksuseadustest ning Maksu- ja Tolliameti (EMTA) juhistest. Kõik kulud peavad olema otseselt seotud ettevõtlusega, põhjendatud ning nõuetekohaselt dokumenteeritud.

Ettevõtlusega seotud kulu

Kulu on ettevõtlusega seotud, kui see on:

- vajalik tulu teenimiseks, säilitamiseks või suurendamiseks;
- seotud töötajate tööülesannete täitmisega;
- põhjendatud ettevõtte majandusliku tegevusega;
- dokumenteeritud viisil, mis tõendab kulu vajalikkust.

Kui kulu ei ole selgelt seotud ettevõtlusega, käsitletakse seda kas erisoodustusena või ettevõtlusega mitteseotud kuluna, mis toob kaasa täiendavad maksud.

Erisoodustus

Erisoodustus on töötajale või juhatuse liikmele osutatud hüve, mida antakse tasuta või soodsamalt kui turutingimustel.

Erisoodustused on täiendavalt maksustatavad (tulumaks + sotsiaalmaks), kui ei ole täidetud maksuvabastuse tingimused.

Näited erisoodustustest:

- isikliku kasu eesmärgil tehtud ostud;
- ülemäärased hüvitised ilma ettevõtlusliku põhjendusega;
- töötajale antud hüved, mis ei kuulu maksuvabastuse alla.

Ettevõtlusega mitteseotud kulud

Ettevõtlusega mitteseotud kulud maksustatakse tulumaksuga.

Tulumaksu määr on 22/78, mis lisatakse väljamineku summale.

Näited:

- töötaja isiklikud kulud;
- ettevõtte tegevusega mitteseotud hobikulud;
- ebaproportsionaalsed kingitused või hüvitised ilma ettevõtlusliku aluseta.

Dokumenteerimise nõuded

Igal kulul peab olema:

- alusdokument (arve, kviitung);
- seletus või põhjendus, mis tõendab ettevõtluse seost;
- vajadusel täiendavad dokumendid (sõidupäevik, lähetuskäskkiri, leping, töötajate nimekiri).

Korrektsesti dokumenteeritud kulud on ettevõtte jaoks kaitse maksuhalduri võimalike küsimuste või kontrollide korral.

Piirmäärad ja eritingimused

Osadel maksuvabadel kuludel on seadusega kehtestatud:

- piirmäärad (nt 400 €, 21 €, 550 €);
- tingimused (nt võrdsus kõigi töötajate suhtes);
- keelud (nt sisendkäibemaksu mitte mahaarvamine teatud kuludelt).

Piirmäärade järgimine on kriitilise tähtsusega, sest ületav osa muutub automaatselt maksustatavaks.

A wooden house model with a gabled roof and several windows is placed on top of a black calculator. Several stacks of gold and silver coins are scattered around the calculator. The background is a dark, reflective surface.

Maksuvabade kulude kategoriad

Maksuvabade kulude rakendamine eeldab, et kulud on selgelt määratletud ning vastavad maksuseaduses sätestatud tingimustele.

Ettevõtte jaoks on oluline teada, millised kululiigid on seadusega lubatud, millised piirmäärad nendele kehtivad ning millised nõuded tuleb dokumenteerimisel täita.

Järgnevas peatükis on toodud kõige olulisemad maksuvaba hüvitamise kategooriad koos nende sisulise selgituse ja praktiliste näidetega.

Tervise- ja spordikulud

Tööandja võib hüvitada töötajatele tervise ja sportimisega seotud kulusid kuni 400 € töötaja kohta aastas.

Piirmäär sisaldab käibemaksu ning sisendkäibemaksu ei tohi maha arvata.

Lubatud kulud:

- spordiklubi kuutasud
- rühmatreeningud ja personaaltreeningud
- avalike rahvaspordiürituste osalustasud
- ujumine, jõusaal, jooga, võitluskunstide trennid
- massaaž, füsioteraapia, taastusravi
- toitumisnõustamine
- hambaravi (mitte ilu- ja esteetilised protseduurid)

Tingimused:

- hüvitamine peab olema kättesaadav kõigile töötajatele võrdselt;
- kulu peab olema dokumenteeritud (arve, maksetõend);
- aasta limiit: 400 € inimese kohta (aasta = kalendriaasta).

Isikliku sõiduauto kasutamise hüvitis

Kui töötaja või juhatuse liige kasutab isiklikku autot tööalaste kohustuste täitmiseks, võib ettevõtte hüvitada:

- kuni 0,50 € kilomeetri kohta
- kuni 550 € kuus

Tingimused:

- vajalik on sõidupäevik või tööandja kinnitatud sõidu arvestus;
- hüvitada võib ainult tööalased sõidud;
- ületav osa (üle 550 € kuus) muutub maksustatavaks erisoodustuseks.

Näited:

- Kui töötaja sõidab töö pärast 600 km kuus $\rightarrow 600 \times 0,50 = 300 \text{ €} \rightarrow$ maksuvaba.
- Kui sõidab 1500 km $\rightarrow 1500 \times 0,50 = 750 \text{ €} \rightarrow$ maksuvaba osa 550 €, ülejääk 200 € = maksustatav.

Maksuvabalt võib hüvitada elu- ja töökoha vahelisi sõite, kui töötaja elukoht on vähemalt 31 kilomeetri kaugusel töökohast (üks suund) ja puudub ühistranspordi ühendus.

Elu- ja töökoha vahelisi sõite hüvitatakse alates 31 kilomeetrist. Elukohaks loetakse töötaja registreeritud elukohta rahvastikuregistris.

Reklaamkingitused

Ettevõtte võib teha väikese väärtusega reklaamkingitusi, mis on seotud turunduse eesmärgi või kliendisuhetega.

Maksuvaba piirmäär:

- 21 € ilma käibemaksuta ühe kingituse kohta

Lubatud näited:

- logopastakad, märkmikud
- väikese maksumusega jõuluingitus kliendile
- väiksed bränditud tooted
- üritustel jagatavad meened

Tingimused:

- kingitus peab olema suunatud kliendile või potentsiaalsele kliendile;
- kingitus ei tohi olla töötajale isiklikuks kasutamiseks;
- peab olema seostatav reklaami või turundustegevusega.

Lähetus-, transport- ja majutuskulud

Lähetuskulud võivad olla maksuvabad, kui:

- need on seotud tööülesannete täitmisega;
- need on dokumenteeritud;
- on olemas lähetuskäskkiri või muu alusdokument.

Maksuvabad kulud:

- majutus hotellis (arve alusel)
- lennu- ja bussipiletid
- kohalik transport (taksod, rendiauto tööasjus)
- lähetuse päevaraha (vastavalt riigipõhiste määradele)

Lähetuse päevaraha on 75€ esimese 15 päeva kohta ja ülejäänud päevade kohta 40€ päev.

NB! Lähetuse jooksul ostetud söögid ja joogid ei kuulu maksuvabade tehingute alla.

Koolitus- ja arenduskulud

Tööandja võib maksuvabalt hüvitada kulusid, mis on seotud töötaja tööalase arengu või kvalifikatsiooni tõstmisega.

Lubatud kulud:

- erialased kursused, koolitused, sertifikaadid
- seminarid, konverentsid, tööalased workshopid
- erialakirjandus, õppevahendid
- online-kursused, mis on tööga seotud

Tingimused:

- peab olema otsene seos tööülesannetega;
- ei tohi olla hobikoolitus (nt fotograafia töötajale, kes sellega ei tegele töös).

Töövahendid ja kontorikulud

Maksuvabad, kui seotud tööga.

Näited:

- sülearvutid, monitorid, klaviatuurid
- kontoritarbed
- tööriistad ja seadmed
- tarkvara litsentsid
- telefon ja internet tööks

Kodukontor.

Kui töötaja töötab kodust, võib (aga ei pea) hüvitada:

- osa kommunaalkulusid proportsionaalselt tööga (nt 20–50%)
- töövahendeid (tool, laud, tehnika)

Proportsioon tuleb dokumenteerida.

Praktilised sammud ettevõttele

Maksuvabade kulude korrektne kasutamine sõltub peamiselt kolmest tegurist: selgest sisemisest korrast, nõuetekohasest dokumentatsioonist ja jätkusuutlikust arvestusest.

Alljärgnevad sammud aitavad tagada, et ettevõtte kasutab maksuvabade kulude võimalust turvaliselt ja seaduslikult.

Koosta ettevõttesisene kulupoliitika

Kulupoliitika aitab töötajatel ja juhtidel mõista, millised hüvitised on lubatud, millistel tingimustel ja milliste piirmäärade ulatuses.

Kulupoliitika peaks sisaldama:

- hüvitatavate kulude liigid (sport, tervis, auto, koolitused, kodukontor jms);
- kehtivad piirmäärad (400 €, 21 €, 550 € jne);
- hüvitamise kord (kuidas esitatakse kuludokumendid ja kes kinnitab);
- tingimused (nt võrdsus kõigi töötajate suhtes).

Selge sisemine kord vähendab segadusi ja aitab vältida maksustamisriske. Lisaks rakendub ühtselt ja võrdselt kõikidele ettevõtte töötajatele.

Dokumenteerige kõik kulud korrektsetl

Iga maksuvaba kulu peab olema tõendatud.

Oluline on koguda:

- arve või kviitung;
- töötaja nimi (vajadusel);
- selgitus, kuidas kulu on seotud tööga;
- lisadokumendid (lähetuskäskkiri, sõidupäevik, nimekiri töötajatest, keda hüvitis puudutab).

Hea dokumentatsioon on ettevõtte parim kaitse Maksuameti kontrollide puhul.

Kontrolli kulude seost ettevõtlusega

Enne hüvitamist tuleb hinnata:

- kas kulu on vajalik töö tegemiseks või töötaja heaolu toetamiseks;
- kas see vastab seaduses toodud tingimustele;
- kas kulu võiks olla käsitletav erisoodustusena (sel juhul ei ole see maksuvaba).

Kui tekib kahtlus, on mõistlik küsida raamatupidaja või maksunõustaja arvamust.

Jälgi piirmäärasid ja arvestust

Maksuvabad kulud on turvalised ainult siis, kui piirmäärasid ei ületata.

Näited:

- tervise- ja spordikulud: 400 € aastas;
- isiklik auto töö sõitudeks: kuni 0,50 €/km ja 550 € kuus;
- reklaamkingitused: 21 € ilma käibemaksuta.

Soovitus:

Pidada iga töötaja kohta eraldi arvestust, eriti spordi ja auto kompensatsioonide puhul.

Koolita töötajaid ja juhte

Ettevõtte edukus sõltub sellest, kui hästi töötajad mõistavad kulude esitamise tingimusi.

Võib olla oleks kasulik:

- teha lühike sisekoolitus;
- saata töötajatele juhend;
- kasutada ühtset kulude esitamise vormi.

See vähendab vigade ja ebakõlade riski.

Säilita kuludokumendid nõutud aja jooksul

Kõik kuludokumendid tuleb säilitada vähemalt 7 aastat. See on seadusest tulenev nõue ning oluline juhuks, kui EMTA teeb hilisemaid päringuid või ülevaatuseid.

A close-up photograph of a person's hand holding several coins (Euro) over an open, empty brown leather wallet. The person is wearing a white shirt. The background is a soft, out-of-focus grey.

Levinumad riskid ja vead

Kuigi maksuvabad kulud pakuvad ettevõttele märkimisväärseid võimalusi, kaasnevad nendega ka riskid.

Kõige sagedasemad vead tulenevad puudulikust dokumentatsioonist, ebaselgest kulude eesmärgist või piirmäärade eiramisest.

Järgnevalt on välja toodud probleemid, mida ettevõtted kõige enam kogevad ning mida tuleks kindlasti vältida.

Ebapiisav dokumentatsioon

Kõige tavalisem põhjus, miks kulu ei kvalifitseeru maksuvaba kulu alla, on järgmine:

- puudub arve või kviitung;
- puudub selgitus, kuidas kulu on ettevõtlusega seotud;
- puuduvad lisadokumendid (sõidupäevik);
- kuludokument ei sisalda nõutud rekvisiite.
-

Tagajärg: kulu käsitletakse ettevõtlusega mitteseotud kuluna või erisoodustusena → maksustatakse.

Kulul puudub selge seos ettevõtlusega

Isegi korrektne arve ei tee kulust automaatselt maksuvaba kulu. Maksuvaba saab olla ainult kulu, mis on seotud ettevõtte tegevuse, müügi, töötajate töö või äri kasvatamisega.

Näited, mis ei ole ettevõtlusega seotud:

- töötaja isiklikud ostud;
- Toit ja joogid;
- juhatuse liikme isiklik hobitegevus;
- töötajatele mõeldud kingitused, mis ei ole tööga seotud;
- ebamõistlikult kallid „reklamkingitused“ (nt alkoholi kinkekorvid).

Piirmäärade ületamine

Maksuseadus seab selged piirid:

- sport ja tervis: 400 € aastas;
- auto hüvitis: 0,50 €/km ja 550 € kuu;
- reklaamkingitused: 21 € ilma käibemaksuta.

Ületav osa muutub automaatselt maksustatavaks sõltumata sellest, kas kulu ise on põhjendatud.

Töötajate ebavõrdne kohtlemine

Maksuvabade kulude puhul peab reegel olema võrdne kõigile töötajatele.

Kui hüvitist pakutakse ainult juhatusesele või valitud töötajatele, võib EMTA selle lugeda erisoodustuseks.

Näide:

Juhatusese liikmele hüvitatakse spordiklubi, töötajatele mitte → suure tõenäosusega erisoodustus.

Kulud, mis on osaliselt isiklikud

Paljud kulud (nt mobiiltelefon, auto, kodukontor) sisaldavad nii tööalast kui isiklikku kasutust.

Kui ettevõtte hüvitab 100% arvest, kuid töötaja kasutab seda osaliselt isiklikult, loetakse isiklik osa erisoodustuseks.

Lahendus:

Hüvitada tuleb ainult tööalane proportsioon ja seda tuleb vajadusel tõendada.

Kulude kogumine tagantjärele või hilinenud arved

Hilinemine ei pruugi alati olla probleem, kuid:

- kui kulud ilmuvad raamatupidamisse ilma selge ajalis-seoseta,
- või dokumentide kuupäevad ei klapi,

siis võib EMTA küsida lisaselgitusi või pidada kulu kahtlaseks.

Puudulik sisekommunikatsioon

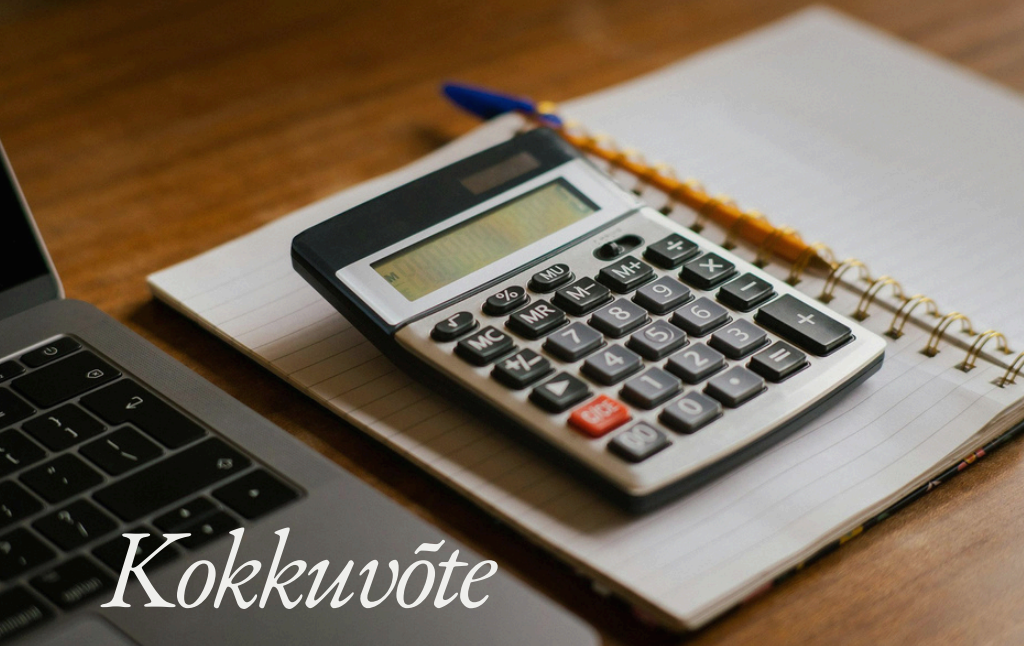
Sageli ei tea töötajad, mida võib raamatupidamisse kuludena esitada ja mida mitte.

Tagajärg:

- esitatakse vale tüüpi kulusid;
- kviitungid on puudu;
- hüvitise taotlused ei vasta tingimustele.

Lahendus:

- sisekorra loomine;
- lühike juhend töötajatele;
- standardne vorm kulude esitamiseks.

Kokkuvõte

Maksuvabad kulud on ettevõttele võimalus teha tööks ja töötajate toetamiseks vajalikke kulutusi ilma täiendava maksukoormuseta.

Et neid turvaliselt kasutada, tuleb järgida kolme põhimõtet: selge ettevõtluslik seos, korrektsed dokumendid ja kehtivate piirmäärade järgimine.

Pea meeles:

- maksuvabad on ainult kulud, mis on tõendatult seotud ettevõtlusega;
- piirmäärade ületamisel muutub ületav osa maksustatavaks;
- dokumentide olemasolu ja säilitamine on kohustuslik;
- ühtne kulupoliitika ja töötajatele selged reeglid vähendavad vigade riski.

Korrektset hallatud maksuvabad kulud aitavad ettevõttel säästa, tõsta töötajate motivatsiooni ja hoida finantsarvestuse läbipaistvana.